

ZASADA DNSH - DO NO SIGNIFICANT HARM (CZYLI „NIE CZYŃ POWAŻNYCH SZKÓD”)

Ogólne wskazania dotyczące stosowania zasady „nie czyń znaczącej szkody” w obszarze ochrony środowiska zawarte są w rozporządzeniu w sprawie taksonomii, natomiast sama zasada określana jest często również w skrócie jako „zasada DNSH” (z ang. „Do Not Significant Harm”).

Rozporządzenie definiuje sześć następujących celów środowiskowych, na które należy zwracać uwagę przy realizacji inwestycji zrównoważonych pod względem środowiskowym (artykuł 9 rozporządzenia):

- łagodzenie zmian klimatu;
- adaptacja do zmian klimatu;
- odpowiednie użytkowanie i ochrona zasobów wodnych i morskich;
- gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling;
- zapobieganie i kontrola zanieczyszczeń powietrza, wody lub ziemi;
- ochrona i odtwarzanie bioróżnorodności i ekosystemów.

W artykule 17 rozporządzenia, dla każdego ze zdefiniowanych celów środowiskowych przedstawiono sytuacje, w których daną działalność gospodarczą uznaje się za powodującą znaczące szkody.

Znaczące szkody dla 6 celów środowiskowych wg rozporządzenia w sprawie taksonomii:

Cel środowiskowy		Dana działalność wyrządza znaczące szkody jeżeli
	Łagodzenie zmian klimatu	prowadzi do znaczących emisji gazów cieplarnianych
	Adaptacja do zmian klimatu	prowadzi do nasilenia niekorzystnych skutków obecnych i oczekiwanych, przyszłych warunków klimatycznych, wywieranych na tę działalność lub na ludzi, przyrodę lub aktywa
	Odpowiednie użytkowanie i ochrona zasobów wodnych i morskich	szkodzi dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu jednolitych części wód, w tym wód powierzchniowych i wód podziemnych; lub dobremu stanowi środowiska wód morskich
	Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling	prowadzi do znaczącego braku efektywności w wykorzystywaniu materiałów lub w bezpośrednim lub pośrednim wykorzystywaniu zasobów naturalnych, lub do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, lub jeżeli długoterwałe składowanie odpadów może wyrządzać znaczące i długoterminowe szkody dla środowiska
	Zapobieganie i kontrola zanieczyszczeń powietrza, wody lub ziemi	prowadzi do znaczącego wzrostu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub ziemi
	Ochrona i odtwarzanie bioróżnorodności i ekosystemów	w znacznym stopniu szkodzi dobremu stanowi i odporności ekosystemów lub jest szkodliwa dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania Unii

Projekt pn. Rozbudowa infrastruktury służącej zaopatrzeniu w wodę na terenie Gminy Ożarów Mazowiecki obejmuje swoim zakresem rzeczowym prace budowlane i remontowe w obrębie infrastruktury wodociągowej, usługi i dostawy urządzeń oraz systemów służących zapewnieniu dostaw wody do spożycia dla odbiorców Zakładu Wodociągów i Kanalizacji w Ożarowie Mazowieckim. Inwestycja w poprawę dostępu do wody obejmuje kompleksowe działania techniczne, infrastrukturalne oraz edukacyjne, mające na celu zapewnienie skutecznej i zrównoważonej infrastruktury wodociągowej, jednocześnie minimalizując wpływ na środowisko naturalne.

W ramach projektu realizowane są działania zmierzające do ograniczania strat wody w systemach wodociągowych oraz efektywności dostaw wody, polegające na wdrożeniu narzędzi i oprogramowania do zarządzania stratami wody oraz planowaniu budowy i modernizacji sieci wodociągowej. Kluczowym krokiem w kierunku poprawy efektywności energetycznej systemu zaopatrzenia w wodę jest montaż instalacji fotowoltaicznych na Stacjach Uzdatniania Wody (SUW) gminy Ożarów Mazowiecki. Montaż OZE pozwoli na pozyskiwanie czystej energii ze źródła odnawialnego, co jest zgodne z zasadami zrównoważonego rozwoju. Dzięki instalacjom fotowoltaicznym, SUW-y będą w stanie zmniejszyć zależność od konwencjonalnych źródeł energii, takich jak elektrownie węglowe czy gazowe. To ograniczy emisję gazów cieplarnianych i wpłynie na redukcję śladu węglowego gminy Ożarów Mazowiecki.

Projekt jest zgodny z zasadą „nie czyni poważnych szkód”, ponieważ jego realizacja:

- nie prowadzi do znaczących emisji gazów cieplarnianych,
- nie prowadzi do nasilenia niekorzystnych skutków obecnych i oczekiwanych, przyszłych warunków klimatycznych,
- nie szkodzi dobremu stanowi lub dobremu potencjałowi ekologicznemu wód powierzchniowych i wód podziemnych, a także dobremu stanowi środowiska wód morskich,
- nie prowadzi do znaczącego braku efektywności w wykorzystaniu materiałów lub zasobów naturalnych, takich jak nieodnawialne źródła energii, surowce, woda i grunty, na co najmniej jednym z etapów cyklu życia produktów, w tym pod względem trwałości produktów, a także możliwości ich naprawy, ulepszenia, ponownego użycia lub recyklingu,
- nie prowadzi do znacznego zwiększenia wytwarzania, spalania lub unieszkodliwiania odpadów, z wyjątkiem spalania odpadów niebezpiecznych nienadających się do recyklingu,
- nie powoduje długotrwałego składowania odpadów,
- nie prowadzi do znaczącego wzrostu emisji zanieczyszczeń do powietrza, wody lub ziemi w porównaniu z sytuacją sprzed rozpoczęcia tej działalności w znacznym stopniu,
- nie szkodzi dobremu stanowi i odporności ekosystemów,
- nie jest szkodliwa dla stanu zachowania siedlisk i gatunków, w tym siedlisk i gatunków objętych zakresem zainteresowania UE.

Projekt nie będzie prowadził do wymienionych powyżej szkód, ponieważ charakteryzuje się pozytywnym oddziaływaniem na środowisko, w tym na obszary cenne przyrodniczo, m.in. Obszary Natura 2000, rezerваты przyrody i Obszary Chronionego Krajobrazu. Projekt uwzględnia wymogi ochrony środowiska i efektywnego gospodarowania zasobami. Jego realizacja ma pozytywny wpływ na środowisko.

Przedmiot projektu będzie wykorzystywany w celu poprawy jakości życia mieszkańców Gminy Ożarów Mazowiecki.

Zgodnie z Analizą spełniania zasady „nie czyni poważnej szkody” (DNSH), w rozumieniu art. 17 rozporządzenia (UE) nr 2020/852 dla projektu dokumentu pn. Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 przedmiotowy projekt wiąże się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”, jeśli chodzi o łagodzenie zmian klimatu oraz adaptację do zmian klimatu.

Realizacja celu nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na cele klimatyczne związane z bezpośrednimi, pierwotnymi i pośrednimi skutkami realizacji zaopatrzenia w wodę w całym cyklu życia, ze względu na swój charakter, i jako taki uznaje się za zgodny z zasadą nie czyni poważnych szkód w odniesieniu do celu.

Cel Programu ma charakter wsparcia dla realizacji inwestycji w zakresie zaopatrzenia w wodę. Analiza obecnego i przyszłego klimatu wskazuje, że jednym z najważniejszych wyzwań może być dostarczenie wody do spożycia, odpowiedniej jakości, dla mieszkańców. Działania mają wspomagać zachowanie zasobów wodnych. Wyposażenie gospodarstw domowych w bieżącą wodę nie tylko stanowi wymóg właściwych warunków sanitarno-higienicznych i bytowych, ale przekłada się na stan zdrowia ludności. Środek będzie wspierał też realizację celów środowiskowych jednolitych części wód (JCW).

Projekt zakłada adaptację i ograniczenie skutków zmian klimatu oraz redukcję emisji, a także ma zdolność radzenia sobie ze skutkami klimatu. Realizacja przedsięwzięcia wpłynie w niewielkim stopniu na emisję gazów cieplarnianych. Zastosowane rozwiązania, dzięki którym infrastruktura będzie odporna na zmiany klimatu, są następujące: zastosowanie odpornych konstrukcji i materiałów (zabezpieczenie przez burzami i silnymi wiatrami, niskimi i wysokimi temperaturami), odpowiednia organizacja prac budowlanych (zabezpieczenie pracowników przez falami upałów lub chłodu, katastrofalnymi opadami śniegu, powodzią itp.). Ponadto projekt nie wpływa na zagrożenia spowodowane klęskami żywiołowymi. Na terenie objętym projektem nie występuje szczególne zagrożenie powodzią, pożarem ani osuwiskami. Wykonawca będzie jednak przestrzegał przepisów ochrony przeciwpożarowej. Utrzymywany będzie sprawny sprzęt przeciwpożarowy, wymagany przez odpowiednie przepisy. Materiały łatwopalne będą składowane w sposób zgodny z odpowiednimi przepisami i zabezpieczone przed dostępem osób trzecich.

Cel szczegółowy 2.5 Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej *Funduszy Europejskich na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021–2027 (Wersja 3.0 10 stycznia 2025 r.)*

Dzięki wsparciu ze środków unijnych realizowanym w ramach dotychczasowych perspektyw finansowych doszło do znacznego rozwoju infrastruktury komunalnej zapewniającej zbieranie, odprowadzenie i efektywne oczyszczanie ścieków komunalnych. Niemniej jednak istnieje konieczność dalszego wspierania przedsięwzięć, które przyczyniają się do wypełnienia zobowiązań wynikających z Dyrektywy 91/271/EWG dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych – tzw. dyrektywy ściekowej. W Polsce podstawowym dokumentem, który implementuje założenia wspomnianej dyrektywy jest ustawa Prawo wodne, natomiast w dokumencie strategicznym, jakim jest Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK), oszacowano potrzeby i określono działania na rzecz wyposażenia aglomeracji (o RLM większej od 2 000) w systemy kanalizacyjne i oczyszczalnie ścieków. Analiza stanu realizacji KPOŚK wskazuje, że w dalszym ciągu część aglomeracji ma problemy ze spełnieniem wymogów dyrektywy ściekowej. Dotyczą one wydajności oczyszczalni ścieków w aglomeracjach, standardów oczyszczania ścieków oraz wyposażenia aglomeracji w systemy zbierania ścieków komunalnych. VI AKPOŚK zawiera 252 aglomeracje powyżej 15 tys. RLM zgodne z warunkami dyrektywy 91/271/EWG, generujące RLM wynoszącą 15 489 817 (tj. 41,76% łącznej RLM aglomeracji) oraz 167 aglomeracji powyżej 15 tys. RLM niespełniających warunków ww. dyrektywy, które generują RLM wynoszącą 15 545 572 (tj. 41,91% łącznej RLM aglomeracji), z czego 1 414 869 RLM nie jest zgodna z warunkami dyrektywy 91/271/EWG.

W związku z powyższym, priorytetem będzie wspieranie działań związanych zarówno z budową nowej jak i przebudową i remontem istniejącej infrastruktury, niezbędnych do zrealizowania zobowiązań wynikających z Dyrektywy 91/271/EWG w aglomeracjach ujętych w KPOŚK o wielkości co najmniej 15 000 RLM, które nie spełniają wymogów ww. dyrektywy.

Wspomniane inwestycje powinny prowadzić do zwiększenia dostępności usług związanych z oczyszczaniem ścieków z zastosowaniem gdzie to możliwe nowoczesnych i zarazem energooszczędnych technologii (w tym wykorzystujących odnawialne źródła energii – jednak wyłącznie jako element uzupełniający projektów), zapewniających wymaganą jakość oczyszczanych ścieków. W uzasadnionych przypadkach i wyłącznie w ramach realizacji kompleksowych projektów, dopuszczalne będzie włączenie do zakresu projektu również działań związanych z poprawą jakości systemów zaopatrzenia ludności w wodę (w tym systemy zarządzania dystrybucją oraz likwidowanie strat wody) a także rozbudową systemów wodociągowych (nowe sieci wodociągowe, nowe stacje uzdatniania wody i ujęcia). Inwestycje takie będą miały charakter uzupełniający i będą dopuszczalne wyłącznie na tych obszarach, gdzie równocześnie zostanie zapewniona gospodarka ściekowa zgodna z wymaganiami dyrektywy 91/271/EWG, a wydatki na ten zakres będą limitowane.

W przedmiotowym obszarze ważne jest zapewnienie właściwej gospodarki ściekowej, a także zapewnienie dostaw wody dobrej jakości, zmniejszenie zużycia wody, ujęcia jej w obieg zamknięty oraz wtórne wykorzystanie wody w gospodarce komunalnej.

Przebudowa i remonty istniejącej infrastruktury przyczynią się też istotnie do realizacji celów określonych w Dyrektywie PE i Rady 2008/56/WE z dnia 17 czerwca 2008 r. ustanawiającej ramy działań Wspólnoty w dziedzinie polityki środowiska morskiego („dyrektywie ramowej w sprawie strategii morskiej”), na podstawie której państwa członkowskie podejmują niezbędne działania na rzecz osiągnięcia lub utrzymania dobrego stanu ekologicznego środowiska morskiego.

Ze względu na dynamiczny rozwój sieci wodociągowych i kanalizacyjnych, a także budowę nowych oraz zwiększanie przepustowości istniejących oczyszczalni ścieków komunalnych prognozowany jest wzrost masy powstających w procesie technologicznym osadów ściekowych, które będą wymagały unieszkodliwienia i zagospodarowania. W związku z powyższym, integralną część, projektów, których głównym celem będzie doprowadzenie do zgodności aglomeracji z wymogami dyrektywy ściekowej, obejmujących budowę lub modernizację oczyszczalni ścieków, będą stanowić działania związane z infrastrukturą służącą przeróbce i zagospodarowaniu osadów ściekowych (w tym m.in. poprzez energetyczne wykorzystanie biogazu).

Realizacja inwestycji związanych z odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków komunalnych w aglomeracjach powyżej 10 000 RLM jest priorytetem w kontekście wyzwań stawianych zarówno w ramach EZŁ (osiągnięciem przez UE neutralności klimatycznej do 2050 r.) jak i wytycznych inwestycyjnych KE wskazanych w załączniku D do Sprawozdania Krajowego z 2019 r. oraz zaleceń Rady UE z 2019 i 2020 r. poprzez promowanie zrównoważonej gospodarki wodnej.

Rodzaje działań w celu szczegółowym zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH (Do Not Significant Harm).

Zgodnie z dokumentem *Analizy spełniania zasady „nie czyni poważnej szkody” (DNSH)*, w rozumieniu art. 17 rozporządzenia (UE) nr 2020/852 dla projektu dokumentu pn. *Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (ATMOTERM S.A. 2022)*, dokonano oceny ww. celu szczegółowego:

Tabela 1 Lista kontrolna do oceny celu szczegółowego 2.5

2.5 Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej ¹			
Proszę wskazać, które spośród wymienionych poniżej celów środowiskowych wiążą się z koniecznością poddania środka merytorycznej ocenie pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód”	tak	nie	Uzasadnienie w przypadku, gdy zaznaczono pole „Nie”
Łagodzenie zmian klimatu	X		
Adaptacja do zmian klimatu	X		
Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich		X	Cel obejmuje inwestycje monitorowane jako wspierające cel środowiskowy o współczynniku 100% (kod 066 wg załącznika 1 (tabela1) do rozporządzenia CPR) i jako taki uznaje się go za zgodny z zasadą nie czyni poważnych szkód w odniesieniu do celu. Oczekuje się, że w wyniku realizacji inwestycji wdrożone zostaną rozwiązania, które wspomagać będą osiągnięcie dobrego stanu i/lub dobrego potencjału jednolitych części wód (JCW) zgodnie z wymogami ramowej dyrektywy wodnej.
Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling		X	Cel obejmuje inwestycje monitorowane jako wspierające cel środowiskowy o współczynniku 100% (wg załącznika 1 (tabela1) do rozporządzenia CPR) i jako taki uznaje się go za zgodny z zasadą nie czyni poważnych szkód. Realizacja celu zapewnia zasobooszczędność wody i eliminuje nieefektywność wykorzystania zasobu.
Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i jego kontrola		X	Cel obejmuje inwestycje monitorowane jako wspierające cel środowiskowy o współczynniku 100% (wg załącznika 1 (tabela1) do rozporządzenia CPR) i jako taki uznaje się go za zgodny z zasadą nie czyni poważnych szkód. Realizacja inwestycji prowadzi do zapobiegania zanieczyszczeniom, szczególnie wody i gleby poprzez ograniczenia niekontrolowanego odprowadzania ścieków do wód i do gleby.
Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów		X	Realizacja celu nie ma znaczącego negatywnego wpływu na różnorodność biologiczną w całym cyklu życia, ze względu na swój charakter i jako taki uznaje się go za zgodny z zasadą nie czyni poważnych szkód.

Tabela 2 Ocena merytoryczna celu szczegółowego 2.5 pod kątem zgodności z zasadą „nie czyni poważnych szkód” w odniesieniu do celów środowiskowych

2.5 Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej		
Pytania	nie	Uzasadnienie merytoryczne
Łagodzenie zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do znacznych emisji gazów cieplarnianych?	X	Realizacja celu nie ma znaczącego przewidywalnego wpływu na cele klimatyczne związane z bezpośrednimi, pierwotnymi i pośrednimi skutkami realizacji oczyszczalni ścieków, kanalizacji i zaopatrzenia w wodę w całym cyklu życia, ze względu na swój charakter, i jako taki uznaje się za zgodny z zasadą nie czyni poważnych szkód w odniesieniu do celu. Działania w zakresie oczyszczania ścieków można byłoby uznać za pozytywne dla klimatu w 40% (kod 066 wg załącznika 1 (tabela 1 do rozporządzenia CPR) jeżeli byłoby zapewnienie zerowego zużycia energii netto w całym zbudowanym systemie odprowadzania ścieków lub – w przypadku remontu całego systemu odprowadzania ścieków – doprowadzenie do zmniejszenia średniego zużycia energii o co najmniej 10% (wyłącznie poprzez działania w zakresie efektywności energetycznej, a nie poprzez istotne zmiany lub zmiany w obciążeniu).
Adaptacja do zmian klimatu: Czy oczekuje się, że środek doprowadzi do zwiększonego niekorzystnego wpływu obecnego i spodziewanego przyszłego klimatu na samo działanie lub na ludność, przyrodę lub aktywa?	X	Cel Programu ma charakter wsparcia dla realizacji inwestycji w zakresie oczyszczania ścieków, kanalizacji i zaopatrzenia w wodę. Analiza obecnego i przyszłego klimatu wskazuje, że jednym z najważniejszych wyzwań może być dostarczenie wody do spożycia, odpowiedniej jakości, dla mieszkańców. Działania mają wspomagać zachowanie zasobów wodnych i niedopuszczenie do ich zanieczyszczenia poprzez budowę oczyszczalni ścieków i systemy kanalizacji. Wyposażenie gospodarstw domowych w bieżącą wodę i kanalizację nie tylko stanowi wymóg właściwych warunków sanitarno-higienicznych i bytowych, ale przekłada się na stan zdrowia ludności. Środek będzie wspierał też realizację celów środowiskowych jednolitych części wód (JCW).

POTWIERDZENIE SPEŁNIENIA ZASADY DNSH W CAŁYM CYKLU ŻYCIA PROJEKTU DLA ZADAŃ INWESTYCYJNYCH W ZAKRESIE SIECI I URZĄDZEŃ WODOCIĄGOWYCH

Roboty budowlane

W trakcie budowy projektowanej infrastruktury należy stosować się do wytycznych wynikających z Polskich Norm oraz Prawa Budowlanego.

Inwestycja wodociągowa powinna zostać wykonana z atestowanych materiałów, zapewniających szczelność kanałów/rurociągów i chroniących środowisko zewnętrzne przed kontaktem z transportowanym medium. Dodatkowo, przed oddaniem do eksploatacji wodociągu zostanie przeprowadzona próba szczelności.

Parametry rur, powłok zabezpieczających i uszczelnień powinny być zgodne z normą PN-EN 12201, posiadać wdrożony system zarządzania jakością oraz powinny posiadać aktualny atest PZH. Kształtki żeliwne powinny być wykonane z żeliwa sferoidalnego gat. min. EN-GJS-400-15 zgodnie z normą PN-EN 545. Jako zasuwy odcinające dla sieci wodociągowej zastosowano zasuwy klinowe kołnierzowe PN16 z żeliwa sferoidalnego. Węzeł hydrantowy należy wykonać z prefabrykowanych kształtek kołnierzowych z żeliwa sferoidalnego.

Elementy budynków i materiały budowlane wykorzystane przy budowie, z którymi mieszkańcy mogą mieć kontakt, emitują: – formaldehydu mniej niż 0,06 mg/m³ materiału lub elementu na podstawie badania zgodnie z warunkami określonymi w załączniku XVII do rozporządzenia (WE) nr 1907/2006; – innych rakotwórczych lotnych związków organicznych kategorii 1A i 1B mniej niż 0,001 mg/m³ materiału lub elementu, co należy ustalić w ramach badań przeprowadzonych zgodnie z normą CEN/EN 1651628 i ISO 16000- 3:201129 lub innymi równoważnymi znormalizowanymi warunkami badania i metodami oznaczania .

Obiekty budowlane muszą spełniać wymagane przepisami prawa obowiązujące Warunki Techniczne, które stosuje się przy budowie, modernizacji, rozbudowie i przebudowie budynków oraz ich usytuowaniu na działkach. Stosuje się je w celu zapewnienia bezpieczeństwa, funkcjonalności i energooszczędności budynków. Pozwalają one zmniejszyć roczne zapotrzebowanie na nieodnawialną energię pierwotną, która jest przeznaczana na:

- ogrzewanie obiektów,
- wentylację budynku z pomieszczeniami przeznaczonymi do użytku,
- przygotowanie ciepłej wody użytkowej.

Nowego budynku nie wznosi się na żadnym z następujących terenów: a) grunty orne i grunty uprawne o średnim lub wysokim poziomie żyzności gleby i podziemnej bioróżnorodności, o czym mowa w unijnym badaniu LUCAS; b) teren niezagospodarowany o uznanej wysokiej wartości pod względem bioróżnorodności oraz teren służący za siedlisko gatunków zagrożonych (fauny i flory) wymienionych w Europejskiej czerwonej księdze lub czerwonej księdze IUCN; c) teren odpowiadający definicji lasu określonej w prawie krajowym i stosowanej w krajowym bilansie emisji gazów cieplarnianych lub, jeżeli nie jest ona dostępna, odpowiadający definicji lasu ustanowionej przez FAO .

Zastosowanie maszyn i sprzętu używanego do prowadzenia robót budowlanych

Sprzęt używany do robót budowlanych powinien być utrzymywany w dobrym stanie i gotowości do pracy. Powinien być zgodny z normami ochrony środowiska i przepisami dotyczącymi jego użytkowania. Wykonawca będzie konserwować sprzęt jak również naprawiać lub wymieniać sprzęt niesprawny. Prace budowlane powinny być prowadzone przez pojazdy sprawne technicznie (bez wycieków paliwa). W całym cyklu organizacji budowy, należy zwrócić uwagę na właściwy transport materiałów.

W celu utrzymania właściwego poziomu akustycznego na terenie budowy maszyny i inne urządzenia techniczne powinny:

- utrzymywane być w stanie zapewniającym ich sprawność,
- charakteryzować się małą uciążliwością akustyczną i małą emisją zanieczyszczeń do powietrza i hałasu,
- być stosowane wyłącznie do prac, do jakich zostały przeznaczone,
- być obsługiwane przez przeszkolone osoby,
- być chronione przed przeciążaniem ponad dopuszczalne obciążenie robocze,
- być wyposażone w instrukcje bezpiecznej obsługi i konserwacji.

Wykonawca przystępujący do wykonania prac winien wykazać się możliwością korzystania z maszyn i sprzętu gwarantujących właściwą, to jest spełniającą wymagania Specyfikacji Technicznej, jakość robót. Ponadto jest zobowiązany do używania jedynie takiego sprzętu, który nie spowoduje niekorzystnego wpływu na jakość wykonywanych prac, zarówno w miejscu tych prac, jak też przy wykonywaniu czynności pomocniczych oraz w czasie transportu, załadunku i wyładunku materiałów, sprzętu itp. Sprzęt używany przez Wykonawcę winien uzyskać akceptację Inżyniera/Kierownika projektu/Inspektora nadzoru.

Urządzenia nabywane w toku realizacji projektu

Urządzenia zakupione w ramach zakresu rzeczowego projektu powinny być fabrycznie nowe oraz charakteryzować się wysoką klasą efektywności energetycznej. Dobór produktów energooszczędnych ma przyczynić się do zmniejszenia zużycia energii elektrycznej w okresie eksploatacji urządzeń. Jednocześnie, w przypadku urządzeń zasilanych paliwem, należy dokonać analizy stosunku ilości zużytego paliwa potrzebnego do produkcji energii elektrycznej na godzinę pracy.

Ochrona gleb, wód gruntowych i powierzchniowych

W celu ochrony środowiska gruntowo-wodnego prace budowlane i ziemne należy prowadzić w sposób minimalizujący możliwość zanieczyszczenia gruntów i wód gruntowych oraz wód powierzchniowych substancjami ropopochodnymi tj.:

- należy stosować tylko urządzenia i maszyny w pełni sprawne technicznie, ze szczelnymi układami paliwowymi, hydraulicznymi i płynów eksploatacyjnych,
- wodę ze studzienek drenarskich odprowadzić należy do odbiorników np. rowów przydrożnych lub kanalizacji deszczowej, jeżeli takowa występuje,
- woda ujęta przez igłofiltr, po przetrzymaniu jej w osadnikach piasku w celu podczyszczenia, zostanie rozprowadzona za pomocą rur drenarskich na powierzchni gruntów rolnych w bliskim sąsiedztwie wykonywanych wykopów,
- należy zapewnić zabezpieczenia i takie warunki na terenie placu budowy oraz na terenie zaplecza przechowywania paliw i smarów oraz innych materiałów, aby nie było zagrożenia zanieczyszczenia wód i powierzchni ziemi składowanymi substancjami. Przewiduje

się zabezpieczenie powierzchni gruntu w miejscu składowania niebezpiecznych i toksycznych substancji przed infiltracją zanieczyszczeń, za pomocą mat uszczelniających, geowłókniny oraz płyt betonowych,

- woda pochodząca z płukania rurociągów oraz innych prac sprawdzających szczelność infrastruktury, będzie gromadzona w specjalnych beczkowozach o odpowiedniej pojemności i ponownie wykorzystane do podlewania lub płukania pompowni ścieków/rurociągów tłocznych kanalizacji sanitarnej.

Na etapie realizacji przedsięwzięcia powstanie również niewielka ilość ścieków socjalno-bytowych. Na czas budowy, jako zaplecze sanitarne dla pracowników zatrudnianych przez Wykonawcę, będą stosowane przenośne toalety o pojemności 250l serwisowane przez uprawnione do tego służby i których zawartość będzie transportowana wozami asenizacyjnymi do oczyszczalni ścieków.

Roboty budowlane z zastosowaniem sprzętu i maszyn roboczych będą prowadzone z należytą starannością, nie dopuszczając do zanieczyszczenia gruntu i wód gruntowych oraz podziemnych.

Zagospodarowanie odpadów i recykling

Założenia dotyczące zagospodarowania odpadów i poddaniu ich recyklingowi:

- Odpady powstałe z rur oraz inne elementy z tworzyw sztucznych, stali i metali kolorowych należy przekazać firmie zajmującej się recyklingiem i utylizacją złomu,
- Wszystkie odpady wytwarzane w czasie realizacji przedsięwzięcia, należy gromadzić stosując segregację odpadów, a następnie przekazywać firmom zajmującym się recyklingiem oraz utylizacją odpadów,
- Humus zdejmowany podczas prowadzenia wykopów powinien być odkładany na bok i ponownie wykorzystany w celach rekultywacyjnych po zakończeniu prac na danym odcinku,
- Zaplecze budowy, bazy materiałowe i tymczasowy magazyn odpadów zlokalizować poza bezpośrednim sąsiedztwem cieków wodnych,
- Odpady powstałe podczas realizacji inwestycji należy składować w przeznaczonych do tego szczelnych kontenerach (pojemnikach), zlokalizowanych na terenie zabezpieczonym przed dostępem osób nieupoważnionych. Podłoże gruntowe, na którym przewiduje się składować materiały utwardzić i zabezpieczyć przed filtracją za pomocą mat uszczelniających lub folii, aby uniemożliwić przedostawanie się ewentualnych zanieczyszczeń do gleby i wód gruntowych,
- Powstałe odpady należy segregować, magazynować w wyznaczonym miejscu zapewniając ich odbiór przez uprawnione podmioty,
- Wytworzone na etapie eksploatacji inwestycji odpady zostaną przekazane przez ich wytwórcę firmie posiadającej wpis do BDO prowadzonego przez Marszałka Województwa do ich ewentualnego magazynowania i transportowania zgodnie z obowiązującą ustawą o odpadach. Docelowo odpady zostaną przetransportowane do miejsca ich odzysku, recyklingu, unieszkodliwienia lub długoterminowego składowania. Zagospodarowanie odpadów nastąpi zgodnie z przepisami ustawy z dnia 14 grudnia 2012 roku o odpadach (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 1587).
- Odpady z rozbiórki nawierzchni asfaltowych które można powtórnie wykorzystać podać recyklingowi

W wyniku prac rozbiórkowych i budowlanych prowadzonych podczas realizacji inwestycji przewiduje się powstanie i zagospodarowanie następujących odpadów:

- Nawierzchnie asfaltowe zostaną po zerwaniu złożone w pobliżu placu budowy, a następnie przewiezione do przetworzenia przez uprawnioną jednostkę (KOD: 17 01 81).
- Nawierzchnie żwirowe oraz nasypy drogowe zostaną na etapie wykonawstwa przewiezione w miejsce wskazane przez Inwestora, a następnie częściowo wykorzystane do ponownej zabudowy jako kruszywo z recyklingu. Nadmiar odpadu zostanie przewieziony do przetworzenia przez uprawnioną jednostkę (KOD: 17 01 81).
- Nadmiar gruntów pochodzący z wykopów oraz grunt, który podlega wymianie zostanie przewieziony do miejsca składowania zaakceptowanego przez Inwestora, a następnie ponownie wykorzystany lub rozplantowany we wskazanym miejscu, a w ostateczności nadmiar przekazany uprawnionym podmiotom do przetworzenia (KOD: 17 05 04).
- Opakowania z tworzyw sztucznych (KOD: 15 01 02) oraz zużyte elementy stalowe (kawałki rur stalowych, elementy szalunków) (KOD: 17 09 04), elementy rur PE, PCV nienadające się do wykorzystania (KOD: 17 09 04) zostaną złożone w pobliżu placu budowy w przeznaczonych do tego pojemnikach, a następnie zostaną wywiezione do odpowiedniego zakładu, który je skupuje lub przetwarza.
- Drewno z wycinki drzew lub krzewów (KOD: 03 01 05) oraz drewno z opakowań materiałów budowlanych lub szalunków (KOD: 15 01 03) powinno być złożone w pobliżu placu budowy a następnie wywiezione do odpowiedniego zakładu, który zajmie się jego utylizacją lub przetworzeniem.
- Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne (KOD: 20 03 01) na etapie realizacji inwestycji będą magazynowane na powierzchni ziemi w specjalnych szczelnych pojemnikach i cyklicznie przekazywane podmiotom odbierającym odpady komunalne- regionalnej instalacji przetwarzania odpadów komunalnych.
- Na etapie realizacji inwestycji powstawać będą zużyte sorbenty (KOD: 15 02 02). Zużyte sorbenty będą selektywnie magazynowane w przeznaczonych do tego szczelnych kontenerach zlokalizowanych na terenie zabezpieczonym przed dostępem osób nieupoważnionych oraz przekazywane do procesu odzysku w całości lub części uprawnionym podmiotom.

Tabelaryczne zestawienie odpadów:

L.p.	Kod	Rodzaje odpadów	Ilość [Mg/r]	Sposób zagospodarowania
1	03 01 05	Trociny, wióry, ścinki, drewno, płyta wiórowa i fornir inne niż wymienione w 03 01 04	25,0	R12 wymiana odpadów w celu poddania ich któremukolwiek z procesów wymienionych w pozycji R1-R11
2	15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	25,0	R12 wymiana odpadów w celu poddania ich któremukolwiek z procesów wymienionych w pozycji R1-R11
3	15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	25,0	R12 wymiana odpadów w celu poddania ich któremukolwiek z procesów wymienionych w pozycji R1-R11

4	15 01 03	Opakowania z drewna	25,0	R12 wymiana odpadów w celu poddania ich któremukolwiek z procesów wymienionych w pozycji R1-R11
5	17 01 01	Odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów	75,0	R5 recykling lub odzysk innych materiałów nieorganicznych
6	17 01 81	Odpady z remontów i przebudowy dróg	800,0	R5 recykling lub odzysk innych materiałów nieorganicznych
7	17 05 04	Gleba i ziemia, w tym kamienie inne niż wymienione w 17 05 03	250,0	R5 recykling lub odzysk innych materiałów nieorganicznych
8	17 09 04	Zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu inne niż wymienione w 17 09 01, 17 09 02, 17 09 03	35,0	R5 recykling lub odzysk innych materiałów nieorganicznych
9	20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	25,0	D1 składowanie na powierzchni ziemi (pojemniki)
10	15 02 02	Zużyte sorbenty	0,5	R14 przekazane do procesu odzysku w całości lub części

Odpady powstałe w trakcie budowy wodociągu nie zawierają substancji niebezpiecznych w postaci metali ciężkich, kwasów organicznych lub węglowodorów ciekłych. Ponadto składowane będą przez krótki okres w wyznaczonych do tego miejscach (pojemnikach), które będą odpowiednio zabezpieczone, przed wymywaniem lub wywiewaniem oraz przed dostępem do odpadów osób trzecich i zwierząt. Po krótkim okresie składowania na placu budowy odpady zostaną przetransportowane do miejsca ich odzysku, recyklingu, unieszkodliwienia lub długoterminowego składowania.

Ponadto inwestycje zlokalizowane jest w znacznej odległości od zbiorników i cieków wodnych, więc ryzyko zanieczyszczenia wód powierzchniowych jest znikome.

W związku z planowaną inwestycją planuje się jedynie prowadzenie prac rozbiórkowych dotyczących rozbiórki nawierzchni dróg asfaltowych, tłuczniowych oraz żwirowych, pod którymi projektowana jest infrastruktura. W wyniku prac rozbiórkowych i budowlanych prowadzonych podczas realizacji inwestycji przewiduje się powstanie i zagospodarowanie odpadów z nawierzchni asfaltowych, nawierzchni żwirowych oraz nasypów drogowych. Nawierzchnie asfaltowe zostaną po zerwaniu złożone w pobliżu placu budowy, a następnie w pierwszej kolejności poddane recyklingowi i ponownie wykorzystane a ewentualny nadmiar przewieziony do przetworzenia przez uprawnioną jednostkę. Nawierzchnie żwirowe oraz nasypy drogowe w tym kamienie wraz z ziemią zostaną na etapie wykonawstwa przewiezione w miejsce zaakceptowane przez Inwestora, a następnie częściowo wykorzystane do ponownej zabudowy jako kruszywo z recyklingu. Nadmiar odpadu zostanie przewieziony do przetworzenia przez uprawnioną jednostkę. Gospodarka odpadami będzie prowadzona zgodnie z wymogami ustawy o odpadach. Po

zakończeniu prac budowlanych teren budowy zostanie oczyszczony z wszelkich zalegających zanieczyszczeń i odpadów.

Emisje

Emisja pyłów powstająca np. podczas załadunku suchego gruntu na środki transportu, usuwania nawierzchni bitumicznych, odbudowywaniu nawierzchni asfaltowych itp. Emisja ta będzie występować tylko chwilowo w związku z czym nie ma możliwości określenia stężenia powstających pyłów.

Emisja hałasu wytwarzanego przez urządzenia i maszyny wykorzystywane do prowadzenia robót budowlanych. Emisja ta będzie występować tylko okresowo. Poziom hałasu pracujących maszyn budowlanych tj. koparka, spychacz, wiertnica wynosi około 90-95dB.

Emisja spalin ze środków transportu, maszyn i urządzeń użytych do realizacji przedsięwzięcia. Emisja ta będzie występować tylko okresowo.

Roboty budowlane, aby spełniać wymagania związane z ochroną środowiska, powinny być poprzedzone szczegółowym planem i harmonogramem robót uwzględniającym zabezpieczenia, w którym zapewni się:

- odpowiednią organizację placu budowy,
- sprawny sprzęt i środki transportu,
- stały nadzór nad wykonawcami robót i ich pracownikami.

Skutki wtórnego zapylenia ograniczane będzie przez zachowanie wysokiej kultury prowadzenia robót budowlanych, a w szczególności przez:

- odizolowanie terenu inwestycji w przypadku obiektów kubaturowych (z wyłączeniem inwestycji liniowych)
- teren inwestycji liniowych odpowiednio zabezpieczyć i oznakować.
- systematyczne sprzątanie obszaru objętego pracami.

Projektowane urządzenia w fazie eksploatacji nie będą emitowały żadnych substancji lub energii w związku z czym eksploatacja obiektu nie spowoduje przekroczenia dopuszczalnych standardów jakości powietrza, tzn. funkcjonowanie infrastruktury nie wpłynie na zmianę i pogorszenie stanu jakości powietrza w otoczeniu analizowanej inwestycji.

Zgodnie z powyższym, emisja substancji do powietrza nie przekroczy dopuszczalnych norm na terenie należącym do Inwestora jak i poza terenem.

Zabezpieczenie zieleni

W celu ochrony istniejących drzew i krzewów trasę projektowanej infrastruktury należy prowadzić w odległości, co najmniej 1,5 m od pni drzew i krzewów, jednakże na jej trasie może wystąpić konieczności usunięcia drzew lub krzewów.

W przypadku prowadzenia prac w bliskim sąsiedztwie drzew prace ziemne należy wykonać bez uszkodzenia ich pni i korzeni. Na czas prowadzenia prac zabezpieczyć drzewa poprzez:

- zabezpieczenie pni drzew do wysokości 2m przez obudowę pnia deskami,
- pokrycie korzeni matami słomianymi,
- zastosowanie okresowego podlewania.

Wycinka zieleni

W razie konieczności wycinki drzew i krzewów, zostanie pozyskana decyzja o wycince na podstawie art. 83, art. 84 ust. 1-4, art. 85, art. 86, art. 87 oraz art. 158 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2024 r. poz. 1478), a także art. 104 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 572).

Wykonawca przeprowadzający inwestycję zobowiązany będzie do przestrzegania wyżej opisanych procedur DSNH i złożenia stosownych oświadczeń o ich stosowaniu w zakresie przeprowadzonej budowy np. informacji o wykonaniu nasadzeń kompensacyjnych, odtworzenia terenów zielonych w przypadku ich zdegradowania podczas prowadzonych robót czy też stosowania materiałów zgodnych z normami polskimi i europejskimi, atestami itp. dla realizacji tego typu zadań inwestycyjnych. Ponadto przy prowadzeniu robót budowlanych zobowiązany będzie do przestrzegania wszelkich zapisów wcześniej wydanych decyzji i pozwoleń odnoszących się do wpływu inwestycji na środowisko jak np. decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach czy pozwoleń wodno-prawnych.

**Wykaz dowodów gromadzonych przez Wnioskodawcę,
potwierdzających zgodność z poszczególnymi celami zasady DNSH:**

ETAP PRZYGOTOWAWCZY INWESTYCJI:

- Opis przedmiotu zamówienia dla planowanych do zakupu pojedynczych urządzeń lub program funkcjonalno-użytkowy, dokumentacja techniczna, Specyfikacja techniczna wykonania i odbioru robót budowlanych dla urządzeń będących integralną częścią prowadzonych robót budowlanych
- Specyfikacja Warunków Zamówienia, w tym potwierdzenie stosowania zielonych zamówień publicznych,
- Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach lub postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania w sprawie wydania decyzji środowiskowej dla robót budowlanych,
- Deklaracje organu odpowiedzialnego za monitorowanie obszaru NATURA 2000,
- Informacja właściwego organu odpowiedzialnego za gospodarkę wodną,
- Zgody wodnoprawne – jeśli dotyczy,
- Pozwolenia na budowę lub zgłoszenia robót niewymagających pozwolenia na budowę,
- Audyty efektywności energetycznej ex-ante,
- Pozwolenia na wycinkę drzew i krzewów.

ETAP REALIZACJI INWESTYCJI:

- Wykaz środków zarządzania środowiskowego, które wykonawca zastosuje w celu wykonania zamówienia publicznego,
- Zestawienie maszyn, pojazdów i sprzętu używanych do realizacji przedsięwzięcia budowlanego wraz z podstawowymi parametrami,
- Karty materiałowe i certyfikaty potwierdzające pochodzenie, jakość, bezpieczeństwo zastosowanych w projekcie materiałów, urządzeń,
- Protokoły z prób szczelności sieci,
- Świadectwo charakterystyki energetycznej obiektu,
- Dokumenty potwierdzające zastosowanie środków zapobiegania powstawaniu odpadów, ich odbiór i recykling,
- Dziennik budowy,
- Raport dokonania nasadzeń kompensacyjnych – jeśli dotyczy.

ETAP EKSPLOATACJI INWESTYCJI:

- Wykaz zakupionego nowego sprzętu z miejscem jego instalacji, dokumentacją fotograficzną, instrukcją obsługi/kartą produktu,
- Audyty efektywności energetycznej ex-post,
- Dokumenty potwierdzające prowadzenie działalności zgodnie z pozwoleniami wodnoprawnymi w zakresie poboru wody,

ETAP LIKWIDACJI INWESTYCJI:

Protokoły likwidacji urządzeń wraz z potwierdzeniem przekazania do utylizacji/recyklingu (etap likwidacji inwestycji).